

YANGI O'ZBEKISTONDA JAMOAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH UCHUN ZAMONAVIY OFITSER KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI

Narkulov Azamat Kidirali o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti
o'qituvchisi, p.f.b.f.d

<https://doi.org/10.5281/zenodo.22052637>

Annotatsiya

Maqolada Yangi O'zbekistonda jamoat xavfsizligini ta'minlash tizimida zamonaviy ofitserlarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish masalalari yoritilgan. Terrorizm, ekstremizm, kiberjinoyatchilik va transmilliy jinoyatchilik kabi zamonaviy tahdidlar ofitser tayyorlash sifatiga qo'yiladigan talablarni oshirmoqda. An'anaviy va zamonaviy tayyorlash modellari qiyoslanib, ofitser vazifalarining tahliliy, boshqaruv va profilaktik yo'nalishlarda kengaygani asoslangan. Vatanparvarlik, liderlik, raqamli savodxonlik va murakkab vaziyatlarda qaror qabul qilish qobiliyatining ahamiyati ta'kidlangan. Harbiy va maxsus ta'limdagi islohotlar yangi avlod ofitserlarini tayyorlash uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Zamonaviy ofitser modeli professionallik va jamiyat xavfsizligini ta'minlashga yo'naltirilgani xulosa qilingan.

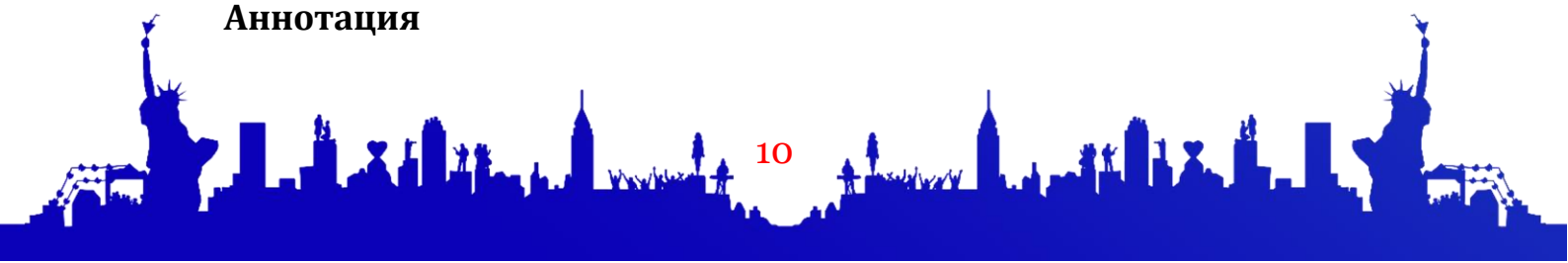
Kalit so'zlar: Yangi O'zbekiston, jamoat xavfsizligi, zamonaviy ofitser, kompetensiya, tahdidlar, vatanparvarlik, ta'lim, liderlik, raqamli savodxonlik, huquqiy madaniyat.

Abstract

The article addresses the formation of professional competencies of modern officers in the public security system of New Uzbekistan. Contemporary threats such as terrorism, extremism, cybercrime, and transnational crime increase the requirements for officer training quality. A comparative analysis of traditional and modern training models is presented, showing the expansion of officers' roles from combat duties to analytical, managerial, and preventive functions. The importance of patriotism, leadership, digital literacy, and decision-making in complex situations is emphasized. Reforms in military and specialized education are creating new conditions for training modern officers. The study concludes that the emerging officer model is focused on professionalism and effective public security provision.

Keywords: New Uzbekistan, public security, modern officer, competencies, threats, patriotism, education, leadership, digital literacy, legal culture.

Аннотация

В статье рассматриваются актуальные вопросы формирования профессиональных компетенций современного офицера в системе обеспечения общественной безопасности Нового Узбекистана. Подчеркивается рост современных угроз — терроризма, экстремизма, киберпреступности, информационно-психологического воздействия и транснациональной преступности, что повышает требования к подготовке офицеров. Проведён сравнительный анализ традиционной и современной моделей подготовки, показано расширение функций офицера от служебно-боевых задач к аналитической, управленческой, правовой и профилактической деятельности. Особое внимание уделено значению патриотизма, лидерства, правовой культуры, цифровой грамотности и способности принимать решения в сложных условиях. Отмечается, что реформы в сфере военного и специального образования в Новом Узбекистане создают новые условия для подготовки офицеров нового поколения. Сделан вывод о формировании модели офицера, ориентированной на профессионализм, служение народу и эффективное обеспечение общественной безопасности.

Ключевые слова: Новый Узбекистан, общественная безопасность, современный офицер, компетенции, угрозы, патриотизм, образование, лидерство, цифровая грамотность, правовая культура.

XXI asrda jamoat xavfsizligini ta'minlash davlat va jamiyat barqaror rivojlanishining muhim shartlaridan biriga aylandi. Globallashuv, raqamlashtirish va axborot makonining kengayishi xavfsizlik tushunchasining mazmunini sezilarli darajada o'zgartirdi. Bugungi kunda terrorizm, ekstremizm va radikalizm bilan bir qatorda kiberjinoyatchilik, axborot-psixologik ta'sir, dezinformatsiya, transmilliy jinoyatchilik, noqonuniy qurol va giyohvandlik vositalari aylanmasi, ommaviy tartibsizliklar hamda favqulodda vaziyatlar jamoat xavfsizligiga jiddiy tahdid solmoqda.

Bunday sharoitda ofitserning kasbiy qiyofasi ham o'zgarib bormoqda. Ilgari asosiy e'tibor intizom, jismoniy tayyorgarlik, qurolni egallash va bo'linmani boshqarishga qaratilgan bo'lsa, hozir ofitserdan boshqaruv, tahliliy, huquqiy, raqamli, kommunikativ va psixologik kompetensiyalar ham talab qilinmoqda.

Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar ana shunday yangi avlod ofitserlarini tayyorlashga qaratilgani bilan muhimdir. Harbiy va maxsus ta'limni modernizatsiya qilish, professional kadrlar tayyorlash, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish hamda vatanparvarlik tarbiyasini kuchaytirish ushbu jarayonning asosiy yo'nalishlarini tashkil etadi.

Ofitser kadrlariga qo'yiladigan talablarning tarixiy evolyutsiyasi

Tarixan ofitserdan, eng avvalo, intizom, jasorat, jismoniy tayyorgarlik, buyruqqa sadoqat, qurolni mohirona qo'llash va bo'ysunuvchilarni boshqarish kabi sifatlar talab etilgan. Bunday model o'z davrining xavfsizlik sharoitiga mos bo'lib, tayyorgarlik ko'proq an'anaviy xizmat-jangovar vazifalarni bajarishga yo'naltirilgan.

Bugungi kunda esa faqat tor harbiy-professional tayyorgarlik yetarli emas. Zamonaviy tahdidlarning bir qismi axborot va virtual makonda shakllanmoqda. Shu sababli ofitser vaziyatni tahlil qilish, xavfni oldindan aniqlash, raqamli texnologiyalardan foydalanish va mustaqil qaror qabul qilishni bilishi lozim.

Shu bilan birga, an'anaviy ofitserlik qadriyatlari o'z ahamiyatini saqlab qolmoqda. Vatanga sadoqat, harbiy burch, sha'n, jasorat, intizom va mas'uliyat bugungi ofitserning ham ma'naviy tayanchidir. Demak, zamonaviy model tarixiy tajribani inkor etmaydi, balki uni yangi bilim va kompetensiyalar bilan boyitadi.

Zamonaviy tahdidlarning transformatsiyasi

XXI asr tahdidlari murakkabligi, tez tarqalishi va o'zaro bog'liqligi bilan ajralib turadi. Terrorizm va ekstremizm endilikda nafaqat jismoniy, balki axborot makonida ham faol namoyon bo'lmoqda. Ijtimoiy tarmoqlar va yopiq platformalar orqali radikal g'oyalar tarqalishi profilaktik ishlarning yangi shakllarini talab qilmoqda.

Kiberjinoyatchilik, shaxsiy ma'lumotlarni o'g'irlash, moliyaviy firibgarlik, axborot tizimlariga noqonuniy kirish va soxta axborot tarqatish ham jiddiy xavfga aylangan. Shu sababli ofitser raqamli savodxonlikka ega bo'lishi, axborotni tanqidiy tahlil qila olishi va uning ishonchliligini baholashi zarur.

Transmilliy jinoyatchilik, noqonuniy migratsiya, qurol va giyohvandlik vositalari aylanmasi esa turli davlat organlari va jamoatchilik institutlari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirishni talab etadi. Shu jihatdan jamoat xavfsizligini ta'minlashda hodisaga javob berish modelidan xavfni oldindan aniqlash va oldini olish modeliga o'tish muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Zamonaviy ofitser — jamoat xavfsizligining asosiy subyekti

Zamonaviy ofitserning professional kompetentligi kompleks xususiyatga ega bo'lishi kerak. Uning negizida harbiy-professional va taktik tayyorgarlik saqlanib qoladi, biroq unga bir qator yangi kompetensiyalar qo'shiladi.

Avvalo, ofitser rivojlangan liderlik va boshqaruv ko'nikmalariga ega bo'lishi zarur. U faqat buyruq beruvchi emas, balki jamoani birlashtira oladigan, tashabbus ko'rsatadigan va murakkab vaziyatda mas'uliyatni o'z zimmasiga oladigan rahbar bo'lishi kerak.

Huquqiy kompetentlik ham alohida ahamiyatga ega. Jamoat xavfsizligini ta'minlash inson huquqlari va qonuniylik tamoyillari bilan uzviy bog'liq. Shuning uchun ofitser qonunlarni bilishi bilan birga ularni amaliy vaziyatlarda to'g'ri qo'llay olishi lozim.

Bundan tashqari, tahliliy va tanqidiy fikrlash, raqamli savodxonlik, sun'iy intellekt va zamonaviy axborot tizimlaridan foydalanish, katta hajmdagi ma'lumotlar bilan ishlash qobiliyati tobora muhimlashmoqda. Aholi bilan to'g'ri muloqot qilish, mahalla va fuqarolik jamiyati institutlari bilan hamkorlik qilish ham zamonaviy ofitser faoliyatining ajralmas qismidir.

Shu sababli zamonaviy ofitser modeli harbiy mahorat, huquqiy bilim, tahlil, texnologiya va kommunikatsiya uyg'unligiga asoslanishi kerak.

Vatanparvarlik — zamonaviy ofitserning ma'naviy asosi

Vatanparvarlik ofitser uchun nafaqat ma'naviy fazilat, balki professional faoliyatning asosiy tamoyillaridan biridir. Chunki ofitser xizmatining mazmuni Vatan, xalq va davlat manfaatlarini himoya qilishdan iborat.

Yangi O'zbekistonda yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashga qaratilayotgan e'tibor shu nuqtai nazardan muhimdir. Vatanparvar ofitser o'z xizmatini oddiy vazifa emas, balki xalq oldidagi yuksak mas'uliyat deb biladi. Fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilish, tinchlik va osoyishtalikni saqlash uning Vatanga xizmat qilishining amaliy ifodasidir.

Bugungi vatanparvarlik professional bilim, halollik, huquqiy madaniyat, fidoyilik va mas'uliyat bilan uyg'un bo'lishi lozim. Milliy tarix, buyuk ajdodlar merosi va harbiy an'analar esa ofitserning ma'naviy barqarorligini mustahkamlaydi.

Yangi O'zbekistondagi islohotlar va yangi avlod ofitserini shakllantirish

Yangi O'zbekistonda xavfsizlik, huquq-tartibot va harbiy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish bo'yicha izchil islohotlar olib borilmoqda. Ularning asosiy maqsadi zamonaviy tahdidlarga mos, xalq manfaatlariga xizmat qiladigan professional ofitser kadrlarini tayyorlashdan iborat.

Ta'lim jarayonida nazariy bilim bilan bir qatorda amaliyotga yo'naltirilgan yondashuvlar kuchaymoqda. Vaziyatli mashqlar, taktik va simulyatsion mashg'ulotlar, real xizmat holatlariga asoslangan keyslar ofitserlarda mustaqil fikrlash va qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Raqamli texnologiyalar, zamonaviy trenajyorlar, simulyatsion vositalar va axborot tizimlaridan foydalanish ham ta'lim sifatini oshirmoqda. Bundan tashqari, ilm-fan va amaliyot integratsiyasi, xorijiy tillarni o'rganish, xalqaro

tajribani tahlil qilish va innovatsion yondashuvlarni joriy etish ofitserlarning professional salohiyatini kengaytirmoqda.

Harbiy xizmatchilar uchun yaratilayotgan ijtimoiy va professional sharoitlar ham katta ahamiyatga ega. Moddiy-texnik bazaning yangilanishi, xizmat va ta'lim sharoitlarining yaxshilanishi ofitser kasbining nufuzi va motivatsiyasini mustahkamlashga xizmat qiladi.

An'anaviy va zamonaviy ofitser modeli

An'anaviy modelda ijrochilik asosiy sifat bo'lgan bo'lsa, zamonaviy modelda tashabbuskorlik va mustaqil qaror qabul qilish ham muhimdir.

Avvalgi tor harbiy-professional tayyorgarlik bugungi kunda fanlararo kompetentlik bilan boyitilmoqda. Huquq, psixologiya, axborot texnologiyalari, boshqaruv va kommunikatsiya bo'yicha bilimlar tobora zarur bo'lib bormoqda.

Ilgari sodir bo'lgan hodisaga javob berish ustun bo'lgan bo'lsa, hozir tahdidlarni erta aniqlash, prognoz qilish va oldini olishga katta e'tibor qaratilmoqda.

Boshqaruvda an'anaviy usullar bilan bir qatorda raqamli va tahliliy texnologiyalar qo'llanmoqda. Aholi bilan munosabat ham bir tomonlama yondashuvdan hamkorlik va o'zaro ishonch modeliga o'tmoqda.

Biroq yangi model tarixiy ofitserlik an'alarini inkor etmaydi. Intizom, jasorat, burch va Vatanga sadoqat zamonaviy bilim va texnologiyalar bilan uyg'unlashmoqda.

Ofitser kompetensiyalarini shakllantirishning zamonaviy yondashuvlari

Zamonaviy ofitserlarni tayyorlashda fanlararo ta'lim, vaziyatli modellashtirish va amaliy keyslar katta ahamiyatga ega. Bunday usullar kursant va tinglovchilarda murakkab vaziyatni mustaqil baholash, qisqa vaqt ichida qaror qabul qilish va uning oqibatlarini tahlil qilish qobiliyatini rivojlantiradi.

Raqamli kompetensiyalarni barcha kasbiy fanlarga integratsiya qilish ham zarur. Ofitser ma'lumotlar bazalari, sun'iy intellekt, axborot-tahliliy platformalar va boshqa zamonaviy vositalardan foydalanishni bilishi kerak.

Shuningdek, nutq va kommunikativ ko'nikmalar, psixologik barqarorlik va emotsional intellektni rivojlantirish muhimdir. Ushbu jarayon vatanparvarlik va ma'naviy-axloqiy tarbiya bilan uyg'un olib borilgandagina to'laonli natija beradi.

Zamonaviy natijalar va rivojlanish istiqbollari

Yangi O'zbekistonda ofitser kadrlarini tayyorlash tizimi sifat jihatidan yangi bosqichga o'tmoqda. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, amaliy mashg'ulotlar va ilm-fan bilan amaliyotning yaqinlashuvi ofitserlarning real xizmat sharoitiga tayyorligini oshirmoqda.

Bugungi ofitser faqat kuch ishlatishga tayyor mutaxassis sifatida emas, balki jamiyat bilan muloqot qila oladigan, fuqarolarning huquqlarini hurmat qiladigan, xavfni oldindan baholaydigan va profilaktik choralarni qo'llay oladigan professional sifatida shakllanmoqda.

Kelgusida sun'iy intellekt, kiberxavfsizlik, axborot-tahlil tizimlari, dronlar, robotlashtirilgan vositalar va katta ma'lumotlar bilan ishlash bo'yicha tayyorgarlikni yanada rivojlantirish zarur bo'ladi.

Shunday qilib, ofitserning kasbiy muvaffaqiyati faqat nazariy bilim bilan emas, balki o'zgaruvchan vaziyatga moslashish, tahlil qilish, qonuniy va asoslangan qaror qabul qilish hamda fuqarolar ishonchini qozonish qobiliyati bilan belgilanadi.

Xulosa

Zamonaviy tahdidlar yangi avlod ofitserini shakllantirishni talab qilmoqda. Bugungi ofitser harbiy-professional va taktik tayyorgarlik bilan birga huquqiy madaniyat, analitik tafakkur, raqamli savodxonlik, liderlik, kommunikativ mahorat va psixologik barqarorlikka ega bo'lishi lozim.

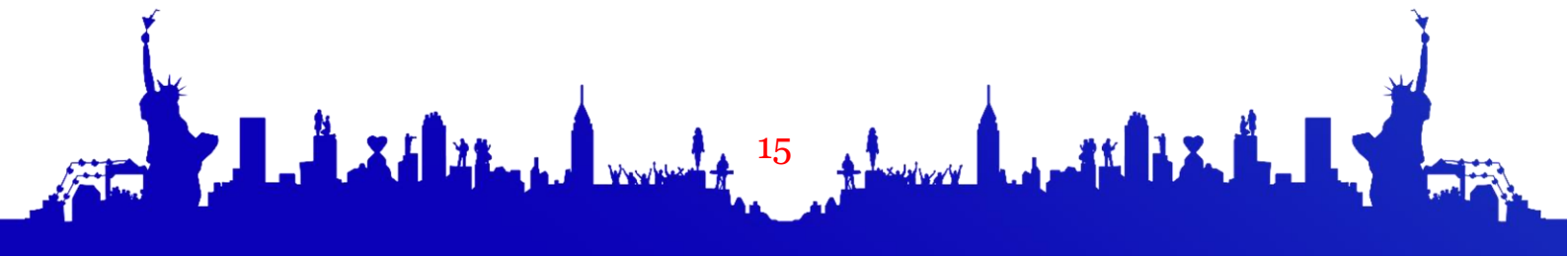
Ayni paytda Vatanga sadoqat, burch, jasorat, intizom va fidoyilik kabi tarixiy ofitserlik qadriyatlari o'z ahamiyatini yo'qotmaydi. Yangi yondashuvning asosiy mazmuni ushbu qadriyatlarni zamonaviy bilim va texnologiyalar bilan uyg'unlashtirishdan iborat.

Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan harbiy va maxsus ta'lim islohotlari, zamonaviy texnologiyalarning joriy etilishi, ilm-fan va amaliyot integratsiyasi hamda harbiy xizmatchilar uchun yaratilayotgan sharoitlar ofitser kadrlarini sifat jihatidan yangi darajada tayyorlashga xizmat qilmoqda.

Shu bois zamonaviy ofitserni professional tayyorgarlik, vatanparvarlik, qonuniylik, zamonaviy tafakkur va xalq manfaatlariga sadoqat uyg'unligida shakllantirish Yangi O'zbekistonda jamoat xavfsizligini samarali ta'minlashning muhim sharti hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 29-noyabrdagi PF-27-son Farmoni "O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi konsepsiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida".
3. O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi konsepsiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 29-noyabrdagi PF-27-son Farmoniga 1-ilova.

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida".
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 1-iyuldagi PF-6255-son Farmoni "2021-2026-yillarga mo'ljallangan ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashish bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Milliy strategiyasini tasdiqlash to'g'risida".
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son Farmoni "O'zbekiston - 2030" strategiyasi to'g'risida.
7. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2021.
8. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. 1-jild. – Toshkent: "O'zbekiston", 2017.
9. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. – Toshkent: "O'zbekiston", 2018.
10. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug' xalqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladi. 3-jild. – Toshkent: "O'zbekiston", 2019.
11. United Nations. Global Counter-Terrorism Strategy. – New York, 2006 (with subsequent reviews). – [Electronic resource]. – URL: <https://www.un.org/ru/counter-terrorism>.
12. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). Global Study on Homicide / Global Report on Trafficking in Persons (latest available edition). – Vienna, 202X. – [Electronic resource]. – URL: <https://www.unodc.org>.
13. – Sections: transnational organized crime, trafficking in persons, drugs, firearms.
14. OSCE. Guidebook on Democratic Policing. – Vienna, 2008. – [Electronic resource]. – URL: <https://www.osce.org> (accessed: 21.08.2026).
15. – Sections: community policing, police-society relations, prevention, human rights.
16. European Commission. Ethics Guidelines for Trustworthy AI. – Brussels, 2019. – [Electronic resource]. – URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu>.
17. – Sections: trustworthy AI, ethics, public sector and security applications.
18. NATO. Artificial Intelligence Strategy. – Brussels, 2021. – [Electronic resource]. – URL: <https://www.nato.int>. – Sections: AI in defence and security, innovation, training and education.
19. INTERPOL. Global Crime Trends Report (latest available edition). – Lyon, 202X. – [Electronic resource]. – URL: <https://www.interpol.int>.

20. – Sections: transnational organized crime, cybercrime, trends, international cooperation.

